

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMÉGYE POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona. Egy szám ára 16 fl. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak egész évre 5 korona. — Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Feltámadás.

Ezerkilencszáznegy esztendővel ezelőtt született Bethlehem egyik barlangistálójában az isteni akarat megtestesülése, aki az ő világ pogánybálványait ledöntvén, azok romjai fölött fölépíté az új világot, melynek az érzelmek legnemesebbikét, az embertársaink iránt való szeretetet tette hitévé, dogmájává. Ezernyolczszázhetven esztendővel ezelőtt az emberiséget megváltó Istenember a jeruzsálemi koponyák hegyén szenvedett kinhalálával szentelte meg ezt a hitvallást, mely ma a föld millióinak hitvallása. Három nappal később, husvét vasárnapján a hitetlen, elvakított néptömeg által megölni vélt isteni akarat feltörte sirjának körfalazatait, kiszállt a harmadnapos éjből s az égből lezúgó harsonák is hirdették a világnak: — Feltámadott!

A világ, az emberiség legnagyobb és legfölségesebb tragédiája ezzel az Igazság diadalmát emelte menyébéli magasra. Feltámadott! Az ősszel elhervadt fűszál, mely gyökéből most újra hajt, a rügyeit pattogató erdő, az elhallgatott s újra megcsendült madárdal, mind, mind ezt hirdeti. A csillag, mely ott ragyogott jászolbölcsője felett; látta sirja fölé hengerített követ s aztán a fényt, melynek szálain át hangzott amenyből a földre a szeráfok diadaléneke: „Gloria, gloria!” tanúságot tett arról, hogy, aki feltört kősirjából kiszállott, a világ legnagyobb szabadsághőse, az Isten fia volt. Hit, hagyomány, irás, tanubizonyosság megerősítik, hogy ő vala az egyetlen, aki saját erejével diadalmaskodott és diadalmaskodik idők óta és az idők végezetéig a halálon. Ezért a keresztény husvét az Igazság ujjászületésének diadalünnepe, mely közel kétezred év óta el nem muló fényt áraszt a mindenségre.

Az új rend.

— Irta: **Benedek Elek.** —

— Megyek a paphoz! — kiáltott vissza a fiatal menyecske. — Nem leszek többet konddal egy sön s egy kenyéren!

— Eredj csak, eredj!

Hat hete voltak házások s Demeter János még csak most verte meg először a feleségét. Az uri népek azt mondánák nagy szörnyűkődéssel: már! A falusi népek: még csak most? Hiába, itt még azt tartják, hogy a szerelem verés nélkül nem igazi szerelem.

A menyecske sirva, lihegve szaladt végig az utcán. Sűrű pelyhekben szakadt a hó s szoknyáját a fejére huzta. Az arcát nem látták a járókelők, de a falun így is ismerik egymást. Legelőször egy vén asszony állította meg.

— Hová szaladsz, lányom? Mi lelt? Talán bizony megvert az urad?

— Meg, nénemasszony, meg. De többet meg men ver, tudom! Megyek a paphoz!

— Óh lelkem, — mondá a vén asszony, — hát oda minek még? Hányszor vert meg az urad?

A fiatal asszony meghökkenve nézett az öregre.

— Hányszor? Egyszer! Nem elég? Nem azért dajkált engem az édesanyám, nem azért nevelt föl, hogy igaz ártatlan verjenek. Jaj, miért is hagytam el az édesapám házá! Miért nem maradtam leány-nak halálig!

Ezen a napon, hallgatva a hálaimára hívó harangoknak az egész világon átható, az egész világot átölelő zugását, az emberiség nagy átváltozásának eseményei jutnak agyunknak sejtjei közé. Mintha volt a názáreti tragédiája s eszméinek győzelme előtt? Csak zsarnokok voltak és rabszolgák. A vérben gázoló gonoszság trónolt a világrészeket uraló hatalom trónjain s az emberiség nagy része bilincseket hordott a lelkén és a szabaddá teremtett akaratán. És ekkor tünt fel dicsfényben a názáreti vérevel megöntözött kereszt. És megváltozott vala minden. A feltámadott Krisztus lényének varázsa megszözlött a népek, nemzetek lelkeiben S így lön, hogy azok a nemzetestek, melyeket csak a pogány zsarnoki önkény lánczai fűztek együvé, szétfoszlottak, eltűntek a föld színéről. A pogány Róma ledőlt és a szép Hellásznak is csak romjait ássa ki a civilizációnak kapavágása. S így lön, hogy viszont a föld ama népei, melyek hitük, állami létük és törvényeik alapját a keresztény civilizációban keresték, keresik és arra alapíták — küzdve bár ezernyi vérés harczt — élnek és erőben, számban gyarapođnak.

A vallásos mithosznak fénye borítja a feltámadás nagy eseményét. Ezen a fényen a mi gyöngye emberi szemünk nem hathat keresztül. De a feltámadásnak valóságát nemcsak a természetben látjuk újból és újból valóra válni, hanem a nemzetek s különösen a mi magyar nemzetünk életében is. Ha kilencszázkét esztendő előtt Ázsiából származott magyarok fel nem vesszük a keresztény hitet, mi lesz velünk? Elyelt volna bennünket az európai idegen fajok áradata. De így élünk, még pedig számban milliókra szaporodva. Élünk annyi Golgotha és keresztrefeszítés után. A szabadsá-

gunkra török dárdája halálos sebeket vágott sokszor testünkön, de mi mindenkor feltámadánk. A tatárpusztítás, a török, az osztrák elnyomtatás és még Világos után is

Feltámadtunk, de elérkezik-e immár igazi nemzeti feltámadásunk ragyogó ünnepnapja is? Révedező szemünk pillantása, ha ma a jelenbe és közel jövőbe tekint, nem a föltámadást, de a pusztulás képét mutatja. Pusztul az ezredéves magyarság. Földje idegen kézbe, maga idegen bujdosásba kerül. Külellenség most nem bántja határainkat, de az ország hatalmas, viharedzett tölgyét a gyökerén rágódó férgek igyekeznek kidönteni. A duló pártviszály, a hazátlan nemzetközieség; az ország a legsúlyosabb gazdasági válságokat éli. Falvaink lakatlaná válnak s a beszegezett ablaku házak olyanok, akár a vértanuk kifosztott koporsói...

Lesz-e ebből a szomorú helyzetből nekünk nemzeti feltámadásunk? Felrázza-e a magyarság minden rétegét azoknak az apostolainak szózata, akik először az ország anyagi jólétét akarják megteremteni s ezen független politikai szabadságát? Nem lesz-e az ő szavuk is a pusztában elhangzó szó? Nem lehet, hogy ez így történjék. Látva azoknak a férfiaknak lelkesedését, akik önzetlenül munkálkodnak az ország közgazdasági újjá teremtésén, nem veszthetjük el hitünket s bizunk igazi nemzeti feltámadásunkban. Abban, amire a természet tanítja a földmivest. Vetése letörlik, de újra kizöldül. Öröme ma meghal, de holnap újra fölébred épp úgy, mint aki a napon föltámadott. Hinnünk kell, hogy amint az űrben eltűnő világok újból — tán ezredek multán — de visszatérnek: úgy mi sem veszhetünk el örökre. **Feltámadunk.** **H-k.**

A vén asszony nevetett.

— Bolond vagy, fiam. Látod-e, én három uramat temettem el: mindahárom, a jó Isten tudja, hányszor vert meg, de csak akadna negyedik, megint férjhezmennék.

— S azt is eltemetné, ugy-e, — vágott vissza csipősen. — No, engem más bordában szöttek. Isten áldja!

A vén asszony utána nézett.

— Eredj, bolond, eredj, estére visszakerülsz az uradhoz.

Még egy pár asszony megszólította a menyecskét, de már ezekkel szóba sem állott, szaladva szaladott az öreg tiszteleteshez.

Az öreg ur dolgozó asztala mellett ült, éppen a szent bibliát forgatta, keresvén a vasárnapi teksztust.

— Isten hozta, Demeterné asszony. Miben lehetek szolgálatára?

Demeterné zokogva borult az öreg tiszteletes kezére.

— Válasszon el, tiszteletes uram.

A tiszteletes csodálkozva nézett az asszonyra.

— Kitől, mitől, fiam?

— Az uramtól! Zsémbes, gyanakodó, verekedő.

— Szegény asszony, sajnállak, de én nem választhatlak el. Nem hallottál még az új rendről? Én csak megáldhatok, de el nem választhatok. Hanem tanácsot adhatok: eredj vissza az uradhoz, béküljetek ki. Vagy akarod, hogy ide hívassam s a szivére beszéljek?

— Nem, nem! Nem akarom látni a gyűlöletet, a hazugot. Aki azt merete hazudni, hogy még mindig Domokos Istvánt szeretem. Hogy csak a jó módjáért mentem hozzá! Keressen más asszonyt magának, aki jobban szereti.

Az öreg tiszteletes vállat vont.

— Hát ha meg nem fogadod a tanácsomat, eredj a jegyzőhöz: jelentsd be neki, hogy válni akarsz. Ő majd tovább igazít.

— A jegyzőhöz? — kérdezte az asszony félénken.

— Igen, hiszen ő kötött össze, mondtam már, hogy én csak megáldottalak.

— Jó, megyek a jegyzőhöz.

Mondta, de amikor kiért az utcára, habozva állott meg. A jegyző éppen a harmadik faluban lakott. Félve nézte végig a ruháját: köznapi, viseltes ruha volt rajta. Ha legalább annyi meggondolása lett volna, amikor elszaladt hazulról, hogy a nagy téli keszkenőjét magával hozza. Lassan, bátortalanul ment végig az utcán s amikor a kapujok elé ért, megjuhászódva nézett be az udvarra. Hirtelen, ijedten kapta vissza a fejét, de már későn. Az ura ott állott az udvar közepén s durván, gúnyosan kiáltott feléje: No, még mindig itt vagy? Mit mondott a pap? Vége a jó világnak! Az ám, vége. Most már nem a papok választanak el, hanem a jegyzők.

— Tudom, — kiáltott be az asszony s szeméből megeredt a könny a kihívó, hetyke beszédre. — Tudom s megyek is hozzá, megyek, megyek!

— Eredj, eredj, eredj, — biztatta Demeter János s nagy nevetve befordult a házába.

Belföld.

— Gazdasági politikánk. —

Székelyudvarhely, ápril. 1.

(Δ) A 90-es évek második felében az magyar-osztrák monarchia gazdasági életének szomorú korszaka köszöntött be. A monarchiáról szívesen írok, mert gazdaságilag máshogyan nem beszélhetek. E tekintetben a Lajtha, sajnos, nem alkot elválasztó határt. A 90-es években kezdődött gazdasági fejlődésünk megfeneklése. E fejlődést egyszerűen megfosztották szilárd és éltető talajától: a gazdasági alap állandóságától. A Bánffy-kormány, mely felmondta a lejáratban lévő kiegyezést, a viszonyok alakulása folytán új kiegyezést többé véglegesen megalkotni nem tudott s kezdődött a provizóriumokkal való kormányzás. Következett előbb magának Bánffynak két egy-egy esztendei provizórium, majd Széll Kálmán hosszabb provizórium, melynek kellő-közepén most tengődünk. Igazán azzá lettünk, a mivel ellenfeleink gúnyolnak: Monarchie auf Kündigung! Kitéve annak, hogy gazdasági belső berendezésünk gyöngye szálai egy szép napon végleg elszakadnak.

A gazdasági élet évek hosszú során át várta a kibonyolítást. Határozottan tudta, hogy annak be kell következnie, mert a monarchia egész területén addig politikai nyugalom sem lehet, a míg a gazdasági problémát meg nem oldják. De meg a helyzet nem is tűrhette már soká a megoldás előadását. Mert a gazdasági probléma egy másik oldalról is ki lett kezdve: a külföldi szerződések által. Kiegyezés nélkül nincs külföldi szerződés, külföldi szerződések nélkül pedig a vám-torzskodások eshetősége, a politikai szövetségekre való visszahatás veszedelme bontakozik ki körvonalaikon.

Távol áll tőlem a magyar kormányra vetni, hogy mindez így történt. Jól tudom, hogy legelső sorban is az osztrák parlament áldatlan viszonyai akadályozták a kibontakozást. A helyzet tényleg az, hogy a csehek nyelvű követelményeik kirozsakolására — kiegyezést látják a legalkalmasabb preszsziónak. Jelszavuk: belső hivatalos nyelv és a második cseh egyetem létesítése nélkül a reichsrathban a kiegyezést át nem engedik. Evvel már évek óta sakkban tartják az osztrák kormányt, mely ez által nem tud egyáltalán mozogni. Már most kérdem én, vajjon nem az egész monarchiának tett szolgálat volna-e a csehek kezéből ezt a revolvért kicsavarni? És nincsen meg rá a mód? Egy dologgal mindenestre tisztába kell jönni s ez az, hogy mi ös-intén akarjuk a vámterületi közösséget, mert hitünk és meggyőződésünk, hogy az az ország érdekeinek megfelelő. Ha pedig ez így van, úgy ebből kell kiindulni és ez alapon keresni a módokat a rendezésre. A politikusok egy része, sajnos, nem ezt cselekszi. Politikai szempontoknak rendeli alá a gazdasági

nézőpontokat. Elengedhetetlen feltételle teszi a kiegyezésnek tételekként való parlamenti elintézését, a csehek nagy öröme. Én gazdasági szempontból más véleményen vagyok. Ha akad alkotmányos osztrák kormány, mely hajlandó is, képes is, a nekem üdvös kiegyezést egyéb módokkal biztosítani, szíves-örömmel járulok ehhez hozzá. Egyrészt, mert a nagyon jól felfogott gazdasági érdekeket szolgálom, másrészt pedig, mivel szívesen teszek szolgálatot az osztrák kormánynak, hogy a csehek kezéből egy veszedelmes fegyvert kicsavarjak. Én, a gazdasági szempontból ítélő ember, azt mondom, ám csinálja meg Körber ur a kiegyezést, a 14. §. alapján kibocsátandó rendelettel, ha azt utólag a reichsrath elfogadja. Én szerintem ugyanaz, mintha magát a kiegyezést fogadta volna el a népképviselő.

A külföldi szerződések tekintetében pedig a helyzet egyszerű. Ha azokat a kormány megkötö s azután a kiegyezéssel és az utonóm tarifával együtt a képviselőház elé terjeszti tárgyalás céljából, úgy a mi parlamentünk a legirigyléreméltóbb helyzetbe kerül, mert szabadon dönthet a gazdasági kérdések ilyen tömege felett, a nélkül, hogy pl. a vámtarifa előzetes elfogadása által némileg megkötötte volna kezét a külföldi szerződések elfogadására.

Nem tudom, helyesen ítélem-e meg a helyzetet, de nekem az a benyomásom, hogy a hivatalos politika némileg közeledik ez idő szerint az itt fejtegetett elvekhez. Erre vall Tisza grófnak az osztrák 14. §-ról tett nyilatkozata, erre vall a jó csehek idegessége, a kik a delegációválasztás megobstruálásában keresnek már új fegyvert a kiegyezési revolver veszedelmének megsejítésében. Minden jól arra mutat, hogy a döntés az egész vonalon küszöbön áll. Csak ismételnem, a gazdasági probléma megoldása nélkül nincs politikai nyugalom a monarchiában.

Politikai jegyzetek.

Budapest, április 1.

A húsvéti szünet előtt szombaton tartotta utolsó ülését a parlament két háza: a képviselőház és nyomban utána a főrendiház. Ezuttal az utóbbi volt az érdekesebb. A szokatlanul élénk és mozgalmas ülésnek a pikantériát a két „beszélő” főrend, Prónay Dezső báró és Zichy Nándor gróf adta meg. Prónay és a miniszterelnök közt történt egy kis incidens is, amelyről a főrendek sokat beszéltek.

A képviselőházban hirtelen olyan valami bukkant föl a régmúlt időkől, amire már alig emlékezett valaki. A Papp Zoltán ötezer forintja kísértett újra. De nagy emócióit nem csinált, mindössze annyit, hogy az egyébként unatkozó honatyák egy percze kíváncsian tekintettek föl Perczel Dezső elnökre.

Egyébként a Ház üres volt, a karzat szín-

tén. Ibolya fakadása, piros tojás festése idején ki törődnek a honatyák — mentelmi ügyeivel?

*

A főrendiház kedden délelőtt tizenegy órakor Csáky Albin gróf elnöklése alatt ülést tartott, melynek napirendjére az 1903. évi állami költségvetésről szóló javaslat s a vele kapcsolatos öt miniszteri jelentés, a horvát provizoriumról szóló javaslat és a szolgálati biztosítékok megszüntetéséről szóló javaslat volt kitéve.

Az ülésnek igen érdekes mozzanata volt Keglevich István gróf felszólalása, melyben a szabadelvűség és a kormány törekvései mellett beszélt. Mindezekre Zichy Nándor gróf reflektált rövid beszédben, de csak azért, — mint mondotta — nehogy úgy látszassék, mintha Keglevich gróf felfogásával az egész főrendiház egyetértene. Ülészett déli 12 órakor a képviselőház is, de ez csak formális ülés volt, a melyen néhány sürgős ügyet intéztek el.

*

Az események forrása hirtelen kiapadt. A képviselőház tagjai elszéledtek, ki jobbra, ki balra. Idefenn tehát alig van valamelyes élet s ha van is, kezd berendezkedni az ünnepekre. Annyi bizonyos, hogy réges régen nem volt az országnak olyan békés és nyugalmas ünnepe, mint az idej husvét lesz. A legfontosabb javaslatok tető alatt vannak, a politikai pártok mérközése megszűnt, s ami erélyt fogyasztottunk eddig a harcra, azt mind az alkotásra fordítjuk most a békesség idején.

A Tisza korszak, amelyről ősi szólam szerint mindent lehet mondani, csak jót nem, ime ezt a nagy békességet eredményezte. De eredményezett még egyebet is, amelyről csak a minap is sokat beszéltek olyan emberek, akik szeretik kezüket a nemzet ütőerén tartani s van szemük a megfigyelésekhez. Senkinek sem kerülheti el tekintetét az, hogy Tisza István egészen más szellemet kezd meghonosítani a kormányzatban s ez által a társadalmi életben is. Minapi főrendiházi beszédében mondta meg Zichy Nándornak, aki a katolicizmust féltette tőle, hogy magyar liberalizmust ő úgy értelmezi s a magyar liberalizmus az a legjelentősebb vonása, hogy a vallási kérdéseket sohasem engedte előtérbe jutni s nem engedte meg azt sem, hogy vallási szenvedélyek uralkodnának a magyar társadalom felett. Azt a széthúzó politikát tehát, amely néhány év alatt annyira lábra kapott s amely első sorban eredményezte a nyári nagy harcokat, Tisza István semmiképen sem vallja magáénak, ha mindjárt az angol értelemben vett liberalizmus doktrínái így kívánnák is. Tisza magyar liberalizmust ismer csak és inkább meg-

Benne volt a biztatásban: eredj, ugyis tudom, visszajössz.

— Lelketlen, szívtelen, — jajongott magában Demeterné. — Pedig szeret, tudom, hogy szeret. Azt is tudom, hogy szeretetből vert meg. Mindegy! Válok — s annyi. Domokos István még legény!

Kint a határon azonban fűtyölt a hideg szél, szeme közé csapkodta a havat. Szomorú fehér volt az egész világ. Az eperfákon nagy csapat varju röpkedett s egy szívvel-lélekkel kárrogták: kár, kár, kár!

Dühösen szólott a varjuk felé:

— Kár, kár, tudom, hogy kár, de mit csináljak? Vissza-visszanézett, hátha utána jó az ura? De szép volna tőle, ha befogná a csikókat a szánba s haza szánkáztatná ezen a ropogós havas uton!

Hanem az ura nem jött.

Mint valami nagy bűnös, a fejére huzta a szoknyát, aztán kétfelől az arcára borította, csak a szeme villogott ki: úgy sietett át a szomszéd falun. Hegyre föl, völgybe le, futva futott a harmadik faluba, a jegyző falujába. Átkozta szegény asszony az „új rendet”. Lám, lám, eddig az öreg tiszteletes — megbékéltette volna az urával. Most már ott lehetne a jó meleg szohában, főzné az ebédet. Delet harangoztak amikor a jegyző falujába ért. Éhes volt nagyon, de azon tűnődött: vajjon mit ebédel az ura?

Ott állott a hivatal előtt. Szorongva nézett be az udvarra. — Bárcsak ne volna itthon! — fohászzkodott magában.

Félve kopogtatott be az ajtón.

A jegyző otthoz volt, éppen mint az öreg tiszteletes. Ő is egy nagy könyvet forgatott, éppen

mint a tiszteletes, de nem a szent bibliát, hanem ennél sokkal nagyobb könyvet.

Demeterné zavartan, szepegve állott meg az ajtó sarkában.

— Kerüljön elébb, — szólott rá a jegyző, — mit akar? Sok a dolog. Hamar!

— Instálom, instálom . . . hát az úgy volt . . . igen, úgy volt . . .

— Hogy volt?

— Ugy volt, instálom, hogy megvert az uram.

— Megverte? Hát nekem ahhoz mi közöm? Miért nem megy a bíróhoz?

— Ide igazított a tiszteletes ur, instálom. Azt mondta, ő nem tud elválasztani, csak a jegyző ur.

— El akar válni?

— Hát instálom . . . én akarnék . . .

— Bizony, ha akarna, menjén Udvarhelyre, fogadjon ügyvédet s majd elválasztja a törvényszék. Van-e pénze ügyvédre?

Demeternével forogni kezdett a világ.

— Hiszen van egy kicsi, de, ugy-e, sok pénz kell az ügyvédnek?

— Biz' annak sok kell. Aztán most nem is megy olyan könnyen az a válás. Vége a jó világnak. A menyecske most elbátorkodott a jegyzőhez.

— Igazán vége a jó világnak, jegyző ur? Nem lehet válni? Visszamenjek az uramhoz?

— De vissza, még pedig szaporán, míg más asszonyt nem visz a házhoz.

— Ó hogy az Isten áldja meg szép szavaier, — áradozott Demeterné. — Mert hogy — s itt megeredt a nyelve — én Udvarhelyre menjek még

s mert hogy én ügyvéddel osztozzak, — no, olyan nincs! Inkább verjen meg az uram még egyszer.

— Ez a bölcs beszéd, — nevetett a jegyző.

— Minden asszony így beszél az új rend óta.

Demeterné vidult arcczal indult hazafelé. Nem törődött a szemébe csapkodó hóval, nem érzett éhséget: azt az enyhe melegséget érezte, amely ma este az ő tűzhelyéről árad szét a kicsi szobában. Érezte, tudta, hogy megbékül az ura, csak ő besomfordáljon s végezze a dolgát szó nélkül, mintha semmimem történt volna.

Ugy elfoglalta lelkét, szívét a meleg szoba s az újra fölmelegedő szeretet édes gondolata, hogy alig vette észre azt a szekeres embert, aki az ut közepén elakadva, éktelen káronkodással, kegyetlen püföléssel biztatta a lovait. Kissé félrehuzta arczáról a szoknya szélét s ijedtében megtántorodott.

Domokos István volt, a régi szeretője. Nagy szekér fát vitt a szegény legény Barótra, de a sovány gebék nem bírták a terhet, elakadtak a sikos hegy aljában.

Önkéntelen összehasonlítást tett az ura és a legény közt. Lám, lám, az ő ura jobb lovakat tart, inkább maga éhezne, semhogy ilyen gebékkel járjon. S ez a legény épp úgy verné őt is, mint a lovát. A nyomoruság mellett még verné is. Az ő ura házában legalább megvan a jó mód.

A legény félbe sem hagyta a lovak püfölését, csak úgy odavetöleg kérdezte Demeternétől:

— Hol járt éfiasszony?

— A földön, — felelt az asszony foghegyről, s Isten áldjon sem mondván, sietett haza, a jó meleg szobába . . .

veti az elméletet, semminthogy vallási viszályokba kergesse a magyarságot a doktrina kedvéért.

És ez a fölfogás kezd érezhetővé lenni a társadalomban is. A szociális főszónokok mintha kezdenének meglazulni s mintha sem feudális, sem merkantilista érdekek nem volnának már. Az emberek kezdik érezni, hogy mindnyájukat egy mindennél magasabb szempont és érdek fűzi össze: a magyarság szempontja és a magyarság érdeke.

Az ünnep előtt ezt a jelenséget jó érzéssel kell konstatálnunk s örvendezve nézhetünk végig a magyar nemzet tagjain, akik vallásos buzgalommal, összeforva nemzeti érzésekben s bizakodva egy vezetésre hivatott, erős egyéniség nagy képességeiben, indul a tavasz legszebb ünnepei elé.

*

A nagy hét. A szomorúság és a gyász ideje. A mellett verő bűnbánat napjai közelednek:

— Mea culpa Mea culpa!

A keresztény-világ Megváltójához emeli a lelkét. Szinte megvedlik a salaktól: tisztulást sóvárog, enyhülésért eped. Kálváriát jár. És a Mester, aki irgalmas és szelid vala, szeretettel fogadja az ő nyáját; a Jóbotkat és Magdolnákat egyaránt. Mérheterlen szeretetének szelid sugárzása, Golgothájának szenvedése, a hatalmas tragédia megdőbentő és főséges csöndessége térdre nyomja a hívőket. A megbánás siralmától hangos lesz a világ:

— Oh, mea maxima!

A Judások és a Tamások: az Ő árulói és tagadói enyhülést, gyógyító békét nyernek az örök szeretet óriási kultuszából, amikor elmondják a szívük mélyében fakadt őszinte könyörgést:

— Bocsáss meg, Uram, a te bűnös szolgáltnak.

És ő szeret, áld és megbocsát.

Meghal és feltámad. A borongó gyászfátyolán átsugárzik az öröm derüje: föltámadott! Megistenült az eszme, az Ige, mely vigasztalásképp megigértetett. Teljesült minden, ahogy írva van . . .

És halleluját zeng az ujongó, a megváltott világ . . .

Szemlélődés.

Székelyudvarhely, ápr. 2.

Rövid idővel ezelőtt is, ha átutazó társaság kereste föl városunkat, a helyi viszonyokkal ismerős cicerone Székelyudvarhely város ismertetését így kezdte:

— És most, uraim és hölgyeim, elérkeztünk egy olyan városhoz, a székelység anyavárosához, amelynek a természet csaknem minden jóval szolgált, amire egy fejlődő városnak szüksége van. És a hol az emberek a természet minden adományát csodálatos leleménnyel tönkresilányították, a fejlődés elé bámulatraméltó indolenciával olyan akadályokat gördítettek, melyekkel hosszú időre bezárták a kibontakozás, a fellendülés útját.

Tény az, hogy Székelyudvarhely város görbességei, egymást ferdén metsző rövid utcángelyei, ferdevonalba épített házai, csunyán szabálytalan tercskéi, terekben való koldussága, összezsúfolt házsorai, elcsúfított, unpraktikus középületei élénk és eltagadhatatlan bizonságai annak az indolenciának, a végérhetetlen napirendi vitáknak, az Eduárd és Kunigunda nótájának, a szereplésnek, a csengő legiék bemutatásának, a vesszőparipák tánczoltatásának, melyek Székelyudvarhely város közgyűlési termét, röviddel ezelőtt is, kitöltötték.

Innen volt aztán az, hogy a városi közgyűlési terem mindig üres volt, mert nem imponált senkinek, ha a képviselőtestületi tagok üres, mellékkérdésekben verődtek össze, s jobban értettek tagjai, — tisztelet a kivételeknek — a politizálásához, megszavazott témáknak hajánál fogva való előhozásához, miut a reális munkához. Már megszokozott, üres, feledésbe ment témák, föllengző általánosságok egész tempramentumos pezsgésbe hozták az egykedvű városatyá vérét; amig egyes szakbeli fejtegetések, a város érdekeit, jövőjét közölről érintő dolgok ellenben a tulnyomó részt elzsisbasztották. Így halmozódott össze a megoldásra váró kérdések egész töm-

kelege, s csak nem régiben ébredt ennek tudatára a városatyák egyrésze, s igyekezik az elmulasztottakat pótolni.

Ha csak rövid pillantást teszünk is magunk körül, lehetetlen a legelfogultabbnak is észre nem venni azokat a középületeket, melyek alig évtizedek alatt emelkedtek ki a szürke zsindeyes házak sorai közül és melyek, sajnos, többé-kevésbé alig felelnek meg hivatásuknak. Ha az ember nem rohan kenyérkereső dolga után, hanem van ideje megállani a szemlélődő ember nyugalmával, ez a szétnézés érdekes dolgokat tár elébe.

Szétnézésünket kezdjük meg a város egyik szélén, a *kő- és agyagipari szakiskolánál*. Tudvalevőleg városunk szinte mindennemű tanintézettel el volt látva már akkor, midőn a miniszter egy szakiskola felállítását czélbavette. Nohát annak az intézetnek, amely megélhetéshez, biztos kenyérhez juttatni volt hivatva a székely fiukat, no hát annak az intézetnek városunk képviselőtestületével meg kellett küzdenie. Mert a mig a szomszéd megyék városai vetekedve, egymást felülmulva ajánlták föl az ingyenes helyet, csak hogy ilyen intézethez jussanak, addig minálunk annak idején a képviselőtestület, helyet csak félreeső utcában, és ott is botrányosan szűken engedett át. De hát végtére is helyet adott s ez volt akkor a fő. Emlékeztünk szerint a szakiskolát 1893-ban építették fel mintegy 26 ezer frt költséggel. Idők folytán az intézet szűknek bizonyult s így annak kibővítését, illetve egy új építést határozta el a miniszter, talán 98-ban, mi hogy könnyen keresztülvihető legyen, a régi épületet (mostaninak az első része), a városi képviselőtestületnek az eredeti áron, megvételre felajánlotta, amely ha megtörténik, igéretét birtuk, hogy mintegy 70 ezer forint költséggel egy teljesen új, modern palotát emeltet városunkban a szakiskola részére.

No és mi történt? Városunk képviselőtestülete, azt mindnyájan jól tudjuk, igen sok reformeszmé keresztül vitelét határozta el; no természetes elvileg. Ilyen indítvány volt egy községi iskola építése is, a mely az utóbbi időben hogy, mennyire szükségessé vált, az bizonyítja legeklatánsabbul, hogy a Mária Valéria-gyermekkert pénzével a saját czéljaira építettet intézetet foglalta le a maga számára. A jó alkalom tehát itt volt, hogy olcsó áron a községi iskola czéljaira egy olcsó épülethez jussunk, azonban a képviselő-testület azt most drágának találta s így két épülettől estünk el egyszerre, a melyeket egy kis körültekintéssel megszerezhetünk volna, s városunk külbecsét egy új, hatalmas és modern palotával emelhettük volna.

A miniszter látva azt a határozatlanságot, melyet tervével szemben a város, — mert hát hunczut az állam — tanusított, a meglevő szakiskola 36 ezer forinttal való kibővítését elrendelte, s lett egy toldozott-foldozott szakiskolánk, a mely alig-alig felel meg czéljának, s a községi iskola kérdése még ma is kísért.

Ad vocem *községi iskola*. Hogy állunk ezzel? Aligha másképpen, mint tiz évvel korábban. Ez az a bizonyos moloch, mely évente többször a közgyűlés asztalára kerül, s az elvtelenség szomorú bélyegét hordja magán, s minden egyébnél sokkal többet felfalt a város eleven erejéből.

Amidőn a miniszter most említett ajánlatán kelleg kibotránkozta magát a t. képviselőtestület, nyomban konstatálta, hogy 26 ezer forintért ő maga is tud községi iskolát építtetni. S hogy az időből ki ne essék, azonnal ki is küldött egy bizottságot, hogy nézzen egy alkalmas hely után, s arra a rövid egy évre, vagyis mig az iskola felépül, a Mária Valéria kisedővő helyiségében helyezte el az iskolát. Tehát abban az épületben, a mely annak pénzével, direkt saját czéljaira épült. Azonban, eltelet az a bizonyos év: az osztályok száma szaporodott; a jelentést a kiküldöttek megtették, miután azonban nem elégitette ki mindnyájunk vágyát: elhalasztották; eltelet még egy: most már nem fértek az osztályokban; az építés elodázhatatlanná vált. Helység most sem volt. De hát mit is tegyünk, — szólalt meg a lelkiismeret szava? Engedjük meg neki, hogy még egy évig, valahogyan huzza ott ki. — Igen ám, de nem fér, teljességgel nem fér el az pár száz gyermek ott! — válaszolt az iskolaszék. Nem fér? — tündökött a képviselőtestület — nem fér? Hm! Hát mire valók az óvónői lakások? Ki kell telepíteni onnan. Egy, kettő! A helyre szükség van! — Az óvónők kiköltöztek, falakat bontogattak, hogy alkalmassá lehessen tenni az épületet, s az óvoda elveszítette *conditio sine qua non*ját.

Azonban az ügy csak továbbra is kísértett, s a következő közgyűlésekre már halom számra terjesztették elő a telek ajánlatokat, mivel annak tartathatlan volta a köztudatba átment. Hosszas vajudás, névszerinti szavazás, felebbezés stb. stb. után végre a közgyűlés egyik érzékeny pillanatában csakugyan elhatározta, hogy a községi iskolát a 300 ezer kor. birtokossági kölcsönből 80 ezer kor. költséggel a sertés-piaczterén felépítteti. Csak természetesen, hogy ezt a határozatot is megfelebbezték, azonban azt a törvh. bizottság jóváhagyta. — Ne ez már valami volt, s éledt a remény, urbi et orbi, hogy talán most végre-valahára csakugyan megoldást nyer az ügy. Az öröm korai volt. Ezt a határozatot a miniszterhez felebbezték, s a miniszter azt — megsemitette, mert az a hely, szakértők véleménye alapján — (óh seregek ura!) — nyirkos. A komédiát tehát elülről lehetett kezdeni. A községi iskola létszáma akkor már, eltekintve a küntszorultaktól, meghaladta a 300-at, és hogy ez mit jelentett, azt már nem csak tanügyi ember látta be: egyenlő volt az a város jövő nemzedékének a tönkretételével.

Ilyen viszonyok mellett a mult év tavaszán aztán komoly mozgalom indult meg, hogy az állapotok csakugyan szanáltassanak, s éppen ezért a város felajánlotta a miniszternek, hogy az építésre szánt 80 ezer koronáját átengedi, azonfelül évi 4 ezer kor. tanítói fizetéshez való hozzájárulást biztosít, minek ellenében a miniszter államosítsa az iskolát, s az épületet saját tervei szerint építtesse fel. Szó, ami szó, de az már olyan ajánlat volt, amely a képviselőtestületnek helyes irányba való tereléséről tett bizonságot. Sajnos, ez is hajótörést szenvedett. A miniszter acceptálta ugyan a felajánlottakat, csupán még csekély évi 4079 kor., 600 □-ból központi telket, gyakroló iskolának szintén helyet, az iskola fentartásának biztosítását kérte. Hát bizony ez olyan erős visszautasítása volt a város ajánlatának, hogy a legközelebbi gyűlésben nyomban elhatározták, hogy az államosítás szeméjével letesznek, s hogy a gyermekeknek mégis tűrhetővé tegyék az iskolát, az óvoda épületét 7-8 ezer kor. költséggel e célra a mult év nyarán átalakíttatták, illetve kibővítették, mig a folyó évben a telek kibővítésére 18 ezer koronával a szomszéd telket megvásárolták. Hogy azonban most, már az óvodának lett tűrhetlenné a helyzete, az a dolog lényegében fekszik, s így a kérdés még most sincs véglegesen megoldva, s a községi iskola kérdése továbbra is kísértetni fog; bizonyos időközökben, a tárgysorozat egyik pontját fogja képezni.

Ha már a városi középületekkel foglalkozunk, szemlélődésünkben a *katholikusok főgimnáziumát* vehetjük sora. Ez épület a status pénzéből emeltetett; tetszetős frontjával sokat ígér, beosztásánál fogva azonban keveset nyújt, amihez egyébiránt közünk nem lehet, s ami kifogásolni való van, az az, hogy nem utczasorban lett építve, s így a felső-piaczteret összerontja, anélkül, hogy a város díszét, eldugottsága folytán, emelné. Mennyire érvényesül ezzel szemben az *áll. főrealiskola*, mely a város legszebb pontját a Székelytámad várat, e történelmi nevezetességű helyet, foglalja le. Nemes egyszerűségével, praktikus beosztásával egyképpen hat, s mondhatjuk, hogy városunk legszebb épületét képezi.

Kétségtelen, hogy Székelyudvarhely az utóbbi években lassan bár, de kibontakozott maradiságából, s a konzervatív elvvel helylyel-közszel szakítva, életrevaló dolgokat oldott meg, s ha azok nem is váltak be, mit sem vonnak le a jószándék értékéből. Ilyen alkotása például a *kaszárnya*, melyet 45 ezer forint költséggel emelt és amelyet, eddig még megfejtethetlen okokból a Küküllő partjára építettek fel, mig a telek utczafelöli részén, horribile dictu — a raktárhelyiséget helyezték el. Természetesen erről már nem igen tehet a t. képviselőtestület, s a gáncs csak a szakértőket illetheti meg. Ilyen alkotása továbbá az *aszfalt*, melyből a jótállási időn, tiz éven, tul aligha marad meg valamelyes hibátlan és reperálatlan rész a városnak. Erről bizonyít az a körülmény, hogy már az első év telén az aszfalt alatti betonréteg igen sok helyen felfagyott.

A sok elhibázott alkotások közül méltán emelhetjük ki a *vágóhidat*, mely 30 ezer forinttal épült és a mult évben lett a forgalomnak átadva. Hosszas kísérletezésnek eredménye ez a vágóhid; nehéz, kitaró munkába került, mig végre megszabadultunk a mérsáros ipartársulat tulajdonát képező régi vágóhidtól, mely a legelemibb követelményeknek sem felelt meg. Az új közvágóhid a modern vágóhidak mintájára készült s az új rend szerint itt vágandó minden közfogyasztásra szánt állat. A főépületben

a vágó- és hűtőkamrák, jégtartó, bélszártó és vízforraló kazán vannak elhelyezve. Az egész vágóhid vizvezetékekkel van berendezve, mely vizét kutból nyeri, s így a vágáshoz, valamint a termék tisztántartásához teljesen tiszta vizet használnak. Szóval a vágóhidat minden tekintetben szerencsés alkotásnak tarthatjuk.

Szerencsés véletlen folytán jut a város *sétáterhez* is, amely iránt érthetetlen ellenszenvvel viseltetett a képviselőtestület; azonban egy alkalmas pillanatban, melyet megfelelően elfelejtettek, annak létrehozását elhatározták. A sétater kérdésének megoldásával, remélhetőleg megoldást nyer az *ifjusági játszótér* is, aminthogy oda helyeztetett el a szép dimenziójú *új korcsolya-pálya* is, melynek munkálatait már az ősszel megkezdették. Az új pavillon a tavaszon lesz felépítve, amíg a sétater befásítása már kezdetét vette. Az e héten tartott városi közgyűlésen lett elhatározva a *városi uszoda* felépítése ugyancsak e térre, s így e terület, az egykori Pipás-kert, észrevétlenül *városligetté* változik át, s méltó kiegészítő részét képezendi egy fejlődésnek indult városnak.

És ugyan hol készülnek, hol főzik ki e szép, életrevaló eszméket? — kérheti a nyájas idegen. Bizonyára ez alkotásoknak megfelelő helyen? Sajnos, itt megakad a cicerone és kitérő választ ad.

Székelyudvarhely város képviselőtestületét — és ez dicséretére legyen mondva — pár évtizeddel korábban már foglalkoztatta az az eszme, hogy egy *városházat építsen*. E célból aztán a piac nyugati oldalán, a Ferenczrendiek temploma mellett, 19 ezer forinttal vásároltak meg egyesektől mintegy 1800 □ öles telket. A városház tervére a pályázatot ki is hirdették, a díjat Gábori és Pap műépítészeknek oda is adták. Közben azonban komplikáció állott be. s noha a gothikus pályaterv készen is volt, az eszmével letettek. Hogy azonban e drága telek kamatozatlanul ne heverjen, a polgármester annak idején, egy pár évvel ezelőtt, azon javaslattal állt elő, hogy e területre a községi iskolát építsék fel. Hogy milyen riadalmat támasztott ez a javaslat, azt annak idején megirtuk. Olyan zokon vette a többség, hogy az iskolát a piacra, tehát „a kofák közé kívánja“ a tanács elhelyezni, hogy nyomban kijelentett e, hogy olyan aztán nincs, nincs még a sifonerben sem, mivel oda a városházat mulhatatlanul és azonnal felépítjük.

A tanács látva ezt a nemes felbuzdulást egyet fordított a dolgon, s a képviselőtestület sietett szaván fogni, okoskodván úgy, hogy ha az iskolából nem is lesz semmi sem, de, ime, a városházából csak lesz: s a következő gyűlésre már ily irányban tett javaslatot. No már ekkor nem volt mit tenni, s csakugyan kimondták, — ez 1902. év októberében volt — hogy a városházat a meglevő terv némi módosításával felépítik. Hát persze, hogy ez is meglelt felebbezve! És a miniszter, persze, hogy megsemmisítette a határozatot. A következő gyűlésen már ismét kísértett a városház ügye, s ekkor már a tervezett bolthelyiségeket és disztermet is elhagyni határozták. Az eredmény ismeretes. Csak nemrégiben közöltük a miniszternek ez ügyben tett megsemmisítő határozatát, melyet a napokban tartott közgyűlésen mutatott be a tanács a képviselőtestületnek. A megsemmisítő végzés részletesen sorolja fel az indokokat, a melyekért a határozatot meg kellett semmisíteni. Így például, ha a szükségletet a módosított terv is kielégíti akkor szükségtelen — úgy mond a miniszter — a nagyszabású aláhajtó, előcsarnok és főlépcső stb.

A határozatot, őszintén bevalljuk zavaros érzelmekkel fogadtuk, mivel egyrészt azon reményünket láttuk füstbe meenni, hogy a városházat egyhamar felépítve lássuk, másrészt talán nem bántuk, illetve nem bántuk — ha nem ismernők a képviselőtestület nehezen mozgatható voltát, — ha nem is sikerült a módosított tervszerinti építkezés, mivel azzal csak csonka, redoute nélküli épületet nyertünk volna. Így azonban éled a reményünk, hogy a félig sikerült középületek számát nem fogjuk szaporítani.

Nagy szerencsétlensége e városnak, hogy minden terét igyekszik beépíteni, kihasználni, s így a városházat is nem megfelelő, — bár elismerjük, drága — helyre tervezi. A város egyetlen piacának most is az a baja, hogy két-három középre épített rozoga épület zavarja meg. És amikor *azok eltávolítása* szintén egyik pontját kell, hogy képezze a város rendezésének, hát akkor ugyancsak eleink hibájába akarunk esni, s a piactérre akarjuk felépíteni a városházat. Ennek azonban egy másik nagy hibája is van, az t. i., hogy a város természetes fejlődése

ez irányban van, ha már pedig a tervezett helyre csakugyan felépül a városház, úgy ezt a természetes fejlődést lehetetlenné tesszük. Meg kell a modus vivendit találni arra, hogy ez a telek érintetlenül, a főtér számára megmaradjon, s a városháza mégis a lehetőségig központon nyerjen elhelyezést. Elretentő példakén lebegjen a képviselőtestület előtt a vármegyeháza, mely részben a telek kihasználás elvének az áldozata.

Felmerült már a kérdés, s mi most felvetjük itt a nyilvánosság előtt: nem volna-e lehetséges a városház céljaira a teljesen központon álló *vármegyeházát megvásárolni*, amely esetben a miniszter hátha belemenne abba, hogy a mostan előirányzott beruházási millióból a megyeház épületéért fizetendő vételárát kiegészítve, mondjuk, a Barompiac-téren, egy minden ízében megfelelő, modern székházat építtessen. Ezzel aztán megoldást nyerne a Barompiac-tér kérdése is, amennyiben nem volna kitéve annak, hogy az egyetlen szép terét felpárczellázza, — amely iránt egyesek kiváló előszeretettel viseltetnek — az apró szürke házsorok számát itt szaporítsuk. Egy hatalmas, szép megyeháza e tér közepén, román stílusban, melynek nyugodt, nemes és gazdag változatai egyaránt gyönyörködtetnék képzeletünket, oly cél, melyet óhajthat a kegyes. Az előkelő nemes és egyszerű épületet szép rendezett park venné körül, mely széles, árnyas utakkal szegélyezve és felosztva, talán egy-két szökőkutall tarkítva: — méltó keretül szolgálna Udvarhely megye épületének. Mi ezt nem tartjuk utópiának, s egy kis jóakarattal a képviselőtestület és a felsőbb körök részéről, minden megterhelése nélkül a polgároknak, keresztül lenne vihető.

Egy másik kombinációról is van tudomásunk, habár ezt fenntartással írjuk ide. A ref. kollegium ugyanis meglevő épületét egy modern internátussal akarja kibővíteni, amely célból talán már a tervet is elkészítette. E szerint az új kétemeletes és 100 ezer forintra tervezett palota a kollegium folytatásaképpen az óvodáig terjedne, s így az épület legnagyobb része újra csak érvénytelen maradna a városra nézve, amennyiben csak keskeny frontja érvényesülne. Az épület így a piactérről és, valljuk be őszintén, levegőtől elzárva aligha fog a céljának megfelelni, egyben pedig az óvodát, illetve községi iskolát, s így saját magát is feszélyezni fogja. E körülmény adta az eszmét: ha valjon nem volna-e lehetséges a *kollegium meglevő épületét a városház céljaira átengedni*, amely esetben a második emelet magánlakásoknak is érvényesíthető volna. Az intézetet, úgy halljuk, százhusz és egy néhány ezer forintért átengednék, s az esetben a kollegiumot a Küküllőn túl, a sétater környékén építtetnék fel, természetesen a kor minden követelményeinek megfelelőleg, és ahol az intézet megfelelő játszótérrel is nyerne, amit most sajnosan kell nélkülöznie.

Mindenesetre megfontolandó körülmények ezek, amelyeken egyszerűen tulsiklani nem szabad, amelyeket elbírálni magánérdekből, nyereségből, vagy — előítéletből nem lehet.

Székelyudvarhely szegény város. Minden külső díszítés mellett ez a valóság, és éppen ezért a városház építésének kérdése kétszer is megfontolandó, — noha már kétszázszor is lett volna idő erre. — Az épülete mulhatatlanul szükség van, s annak helyes megoldása csaknem egészében a polgármester vállára nehezedik. Az ügy alapos és helyes megoldására enged következtetni az ő tevékeny ereje, munkaszeretete és ambíciója, ami mellett viszont az a három év tesz bizonyosságot, melyet e székekben eltöltött, és amely idő alatt még ellenségeit is megtudta nyerni magának.

Kétségtelen, hogy e vállalatában nagyon is számot kell vetnie azzal, hogy e város szolid vagyonszágu polgárainak száma csekély; kevés a megállapodott, konzervatív vagyon, mely már nem hajhász minden áron szaporodást. Egy bizonyos kicsiny rétegben van csak fényezés, versengés, azonban a közönség nagy sokasága örül, ha mindennapi kenyere van. E kettő között van a tisztviselők meglehetősen magas számú légiója, melynek élete abban telik el, hogy fizeti a házbért, a meszarost, a szabót, a cselédet, a gyerekek tandíját, de legjobb esetben addig jut el a vagyonszágu létráján, hogy kifizetetlen számlák maradnak utána. A város ipara, kereskedelme hanyatlóban van, a megélhetés drága, s igen nagy a máról-holnapra élők száma, akik pedig külsőleg jómódu polgároknak látszanak.

Tuleröltetni, vagy megeröltetni e közönséget nem lehet és nem lehet akkor és annyival inkább,

mivel a fizetésrendezésekből a közterheket viselő polgárságra alig vagy éppen semmisen háramlik. Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy városunk, — mint általában a rendezett tanácsú városok — vajmi mostoha gyermeke az államnak. Huzzunk csak párhuzamot a városok és megyék közt. A vármegyék 1867 óta minden évben folyton emelkedő államsegítésben részesülnek azokból az állami jövedelmekből, melyekhez a városok lakossága is jelentékeny összegel járul, s most tisztviselőinek fizetése is államköltségen rendeztetik: a városok semmi ellenszolgáltatást nem kaptak, de áldozatkészségük minden lehető alkalommal, s minél nagyobb mértékben igénybe vétetik állami intézmények érdekében.

Székelyudvarhely város nemzeti, gazdasági és kulturális tevékenysége nem kicsinylendő, azonban ebben tovább haladni nem tud; ki van merülve. És most nagy mértékben az államra — mely e földön ápol, s eltakar — szorul, s legalább abban kérheti támogatását, hogy az iskolaügyét, mint azt a kedvenc nemzeti városokkal tette és teszi, magára vállalja: — államosítsa. E csekélynek látszó ténnyel lehetővé tenné azt, hogy a városháza kérdése, mely nyomasztólag hat a képviselőtestületre, könnyen, gyorsan és praktikusán megoldható legyen.

Ezeket, mondjuk, nem szabad figyelmen kívül hagyni akkor, amidőn a város ilyen újabb és nagy arányú beruházás előtt áll; a kérdés megoldásánál pedig elessék a polgárság réme, a — pótadó.

Becsek Aladár.

Zsuzsi és az eszme.

Sz.-udvarhely, ápril. 1.

Kulcsár Zsuzsi pesztonka vala. Jól öltözködött, jól élt, meleg szobában lakott s férhezmenetele esete urnöje száz korona hozományt ígért neki. Se apja, se anyja; már négy éve szolgált és serdülő leányszámába ment. A tömzsi leány szabadelvű világnézete miatt gyakran összeütközött urnöjével. Egyszer aztán felcsapott szociálistának. Mint ilyen, jelentékeny szervező erőnek bizonyult. Csakhamar hozzá pártolt a szobaleány, követte őket a hetes; két kocsis legény, egy tucsat napszámos, mind a fiataljából való. Ez a társaság guggonulva tanácskozott a teendőkről. Mit süthettek ki e fárasztó helyzetben, nem tudhatom. De hallottam ezidőtájt, hogy X községben erős szociálista mozgalom észlelhető.

Hát csakugyan bevonult volna Marxnak a szelöme abban a kis községbe, ahol még olvasni is alig tudnak? Nem, ebben talán más valami van. A parádékosist kérdeztem meg a Kulcsár Zsuzsi pozícióváltogatásának a jelentősége felől; aki talán legjobban ismerte a gyermeklelkek titkait. Kérdezett polgártárs így jellemezte a helyzetet:

„Zsuzsi elpártolt az uraktól.“

Zsuzsit nyakon ütötték, tehát Zsuzsi elpártolt. Szövevényes társai lónek az elégedetlenség és az ábránd. A korhadt társadalom, a vármegyei klikk-uralom, a közigazgatás és a kor szelleme mind-mind lökést adtak a Zsuzsiék mozgalmának jobbról vagy balról. Kis dolgokból így lesznek nagy dolgok.

E szociálistának nevezett társaság tagjai a gyomláláshoz, kukuricza morzsoláshoz, kapáláshoz jól értenek. Jó részük olvasni is tud. Tapasztalatból valamennyi tudja, hogy a tehénnek akkor véres a teje, ha rá olvasnak. Mégis elbámultam, mikor ezt a társaságot egy modern — hogy is mondjam — eszmeáramlat miliójébe beállítva láttam. Megdöbbenésem azonban akkor érte el a tetőpontot, mikor rá kellett jönnöm, hogy én, ki egész életemet tanulással töltöm, e társasággal szemben úgy szerepelek, mint egy korhadt, egy elavult társadalmi és állami rend képviselője. És vagyok a maradi; Zsuzsiék a haladiak. Soha nagyobbat a helyzetek rendje pillanatok alatt nem változhatott.

Kérdem a helyzetváltozás magyarázatát a bölcsektől. Azt felelik: hja, ez a szocializmus. No, most már tudom. A városokban sztrájk ütött ki; nem dolgoztak az emberek bizonyos munkabér-differenciák miatt. Kérdem a bölcseket. Azt mondják: ez a szocializmus. Délvidéken felzendülnek s agyonvernek néhány embert. Kérdem a bölcseket s azt mondják: ez a szocializmus. Budapesten beverik az ablakokat. Kérdem a bölcseket stb. Zajgó-Petriben izgába emberek verekedést kezdenek. Háporna községben a végrehajtót meglincselik. Szomor községben születik egy kétféjú gyermek. Kérdem a bölcseket stb.

Igy irták a regényeket valamikor. Árpád, az egyszerű ifju, nemzete diszvé emkedett. Ne kérdezd,

mi adta neki az erőt: ő szeretett. Árpád természet-fölötti képességeivel sokszor kinosan, sokszor szerénytelenül, de mindig kivált a tömegből, hol gyilkolt, hol legyilkolták, ne kérdezd, miért: ő szeretett. Árpád a közrend s a közbiztonság érdekeivel kihágás, illetve vétség minősítése alá eső összeütközésekbe jut. De aggasztó magatartása ellenére is Árpád az eszményi hős, mert mindent jóvá tesz s megmagyaráz az az emberi körülmény, hogy Árpád szerelmes... Zsuzsi pedig szociálalista.

Mi is az a mai népszociálizmus? Illó és illetlen dolgoknak képtelen összezavarása. Platon és Kamalygó János pertu ivása; a tudomány vérkeresztisége a bunkós bot által. Pulykaméreg, ebharag, sertésvész és tyukkolera; rossz kereset és életgond. Keverd össze ezeket az elemeket, öntsd fel egy kis higitott szesszel, fűszerezd meg az emberi elégedetlenség mindenütt található kivonatával: kész a kotyvalék. Eddig is ittunk belőle s ki fej, ki gyomor, ki oldalfájást kapott. Csak igen kevesen kaptak tőle új világnézetet. Ezek a kevesek meghaladták a korukat, de úgy, hogy koruk sohasem érte őket utol. Most a tömeg akarja meghaladni a kort, melynek vezető eszméit még csak meg sem értette.

A kor vezető eszméje még mindig a jogegyenlőség. Ez egy nagy eszme volt, mely szabad népeket teremtett; de a nép, mely nem régen még vérét ontá érte, most keveselni kezdi azt. A jogkérdés után a kenyérgyűlés felé fordult a figyelem, mert az ember nem paragrafust eszik. A jogegyenlőség méhében újra ébred a gazdasági egyenlőség gondolata is, mint legcsábítóbbja az emberek egyenlősítési törekvéseinek. Ez az eszme igenis megvan, ott hever az emberi ábrándok közraktárában időtlen idők óta s hol idealisták, hol kalandorok próbálnak vele szerencsét. Most a gondolkodó lelkeknek ezt a mindenkori közérzését különleges cselekvési erőként akarják kihasználni. Alkalmazzák sztrájkokra, tüntetésekre, bíróválasztásokra s más effélékre. Az applikátorok egymásra mutogatnak rá: „Nézzétek, úgy mondják, Talpostól—Londonig az egész emberi társadalom mozog. Ez az erő, amely mozgat, az eszme.” De hát hol állanak az eszmétől Zsuzsiék!

Mozgolódó népünknek nincsenek közös céljai és közös gondolatai. A társadalmi elégedetlenség csatornarendszerében mozognak. Vannak e csatornarendszernek patkányai, melyek jól élnek és tudósai, kik könyveket írnak róla. De társadalmilag hasznos alkotó elemei nincsenek. Teljesen helyi szempontokból indul a szervezkedés, helyiek a hátterek, helyiek a célok. Ami szociálisztikus, az nem közös; ami bennük közös gondolat, az nem szociálisztikus. Öntudatuk csupán a létezés öntudata; erőforrásuk abban áll, hogy az elégedetlenség megérzi az elégedetlenséget, ebből közérzés támad, melynek védelme alá huzódik ámitó, intrikus, népfosztogató és kalandor. Az eszme kívül áll e tömegben: a messzelátó elme gondolattisztaságában.

Az eszme az emberi egyenlőség eszközeit a nevelés a művelődés eszközeiben keresi. A valóságban azonban az értelmetlenséget fegyverzik fel a kultúra ellen. A naív néphit s a tudatlan nyers erő szervezésével akarják megvívni a legnagyobb kulturharcot: a nagyobb egyenlőség harcát.

Minden egyenlőtlenység a műveltség különbözőségéből ered. Egyengessük ki a műveltség különböző fokozatait s megvan a keresett egyenlőség. Az igazi szociálizmus ilyen kulturművellet. Ám a valóságban a nyers erő felkészése helyett, a nyers erő felizgatásával akarnak munkához látni. Ennek Zsuzsi örül, de az eszme elszórnyed.

B. B.

Ujdonságok.

Székelyudvarhely, ápril. 3.

A feltámadás ünnepe. Föltámadás nagy ünnepe zugsnak a harangok... A sziklasir üres, föltámadt a Jézus Krisztus, föltámadt az eszme... A hit újra él — éled szívünkben is, hogy ha sirba zártak is nagy eszmék, dicsőségesen föl fognak támadni. És hisszük, és reméljük, hogy ez a föld, amely a mi hazánk s melynek minden rögét magyar vér öntözte, a mienk marad s akik érette vérüket ontották, őseink utódai nem lesznek földönfutók kalásztrengető téreinken. Jézus Krisztus, aki a halált eltörölvén, az életet adta nekünk, a mai nap a te legszebb ünneped. Elcsüggednénk és keserednénk, ha nem adna vigaszt mulandó földi életünknek a föltámadás. — Föltámadunk! Ez ad enyhet szeretteink sírjánál állva, ez a tudat vigasztal, mikor a halál el-

szakít kedveseinktől. A föltámadás szent, nagy eszméje ad nekünk hitet, reményt és türelmet elviselni nemcsak a halált, de világi életünk sok keserűségét, czéltalan küzködését is. Öröm és hála zsolozsmája zendüljön meg ajkainkon ma, husvétnak, a feltámadásnak szent ünnepén, mert hiszen: „Te vagy a Föltámadás és az élet; aki tebenned hiszen, ha meghal is, él; és valaki hiszen tebenned, soha meg nem hal.” Elvetted a halált, a koporsó fulánkját, Jézus Krisztus. Az örökélet reménye elviselhetőbbé teszi földi életünk szenvedéseit. A mennyei hajlék tiszta fenségében leend nekünk is egykoron helyünk, akik bizva-biznak benned, Urunk Jézus Krisztus. Téged óhajtsz és keressen csak szívünk a mai szent ünnepén. Pihenjenek el gond és munka. Keserűség és visszavonás az emberi szivekben szüneteljenek ma. Öröm lakozzék bennünk és körülöttünk, vidáma, örvendezve üljük meg a Husvétot. Ezt a nagy napot, amelyen az üdvözítő feltámadott és sziklasírjából kitörve, legyőzte a halált a feltámadt Jézus, és vele él az eszme, örökkön-örökké, mind az idők végeig!

Eljegyzés. Major Ferencz pénzügyi számtiszt e hó 4-ikén jegyzi el Bedő Ilona kisasszonyt Halmágyon.

Székelyudvarhely város félesztendeje. Székelyudvarhely város mult év második feléről a polgármester a csütörtökön tartott közgyűlésén számolt be, s jelentésében hű képét nyújtotta a város ügyforgalmi, egészségügyi és népesedési viszonyainak. A város közigazgatási iktatójára az 1903. év jul.—decz. hónapokban 1923, iparkínagási 107, árvai 333, adóügyi 1446 drb. érkezett, melyek mind elintéztettek. A tárgyalás alatt álló félév folyamán levágotott 681 drb. szarvasmarha, 708 borju, 864 sertés, 1797 juh, 103 bárány. Iparigazolványt 25 esetben adtak ki, munkakönyv kiadott 38, iparostanoncz felvett 21. Utlevél-utalvány egy évre szóló 29, tizenöt napra szóló 3 adatott ki. — Összeirtak az 1903/904. évre 1282 tankötelet; ebből fiu 686, leány 596; vallásra nézve róm. kath. 752, gör. kath. 5, gör. kel. 4, lutheránus 45, ev. ref. 398, unitárius 35, izraelita 43. — 1903. év második felében csak egy országos állatvásár volt, és ezen átiratott 1427 drb. szarvasmarha, 206 ló és 1293 drb. sertés, juh és kecske. — Az anyakönyvi hivatal forgalmából kitűnik, hogy e félévben 123 gyermek született és pedig 65 fiu, 58 leány. Meghalt 37 férfi, 46 nő, összesen 83 egyén. Házasság 37 esetben kötött. — Az egészségügyi viszonyokat illetőleg: hevenyfertőző betegség előfordult 51 eset és pedig: bárányhimlő 7, kanyaró 28, szamárhurut 10, roncsolótoroklob 5, hasihagymáz 1 esetben, melyek mind gyógyulással végződtek. Halálozás a kórházon kívül 57 volt. A nyilvános helyek, vendéglők, korcsmák negyedévenként, gyárak, műhelyek félévénként megvizsgáltattak; járvány folytán az iskolákban a tanítás nem szünetelt. — Az egyes alapokban az év végével készpénzben 18497-80 kor, értékben 161588-69 kor. volt. A gyámpénztár készlete készpénzben, betétben, kötvényben és drágaságban 87974-72 kor. volt.

Halálozások. M. hó 30-ikán reggel Szabó Ödöné született Szabó Róza, Szabó Domokos városgazda és neje született Kassay F. Róza leánya, életének 23-ik, boldog házasságának 4-ik évében, midőn egy kisgyermeknek adott életet, elhunyt. Temetése pénteken délután történt meg nagy részvét mellett. Halálát bánatos szülőin és férjén kívül testvérei: Domokos, István és Ignác, valamint kiterjedt rokonság gyászolja. — Szabó István 8. o. tanuló, Szabó József nyug. városi pénztári ellenőr és neje Simó Ilona tehetséges fia, életének 18-ik évében, m. hó 27-ikén, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A szép reményekre jogosító fiut kedden helyezték öröknyugalomra. Halálával szülőit, hét testvérét és számos rokont borított gyászba.

A sorozás. Az oklándi járásban, Hom.-Oklandon a sorozást 28, 29. és 30-ikán tartották meg. A sorozó-bizottság elnöke ez alkalommal is Dr. Domokos Andor alispán volt, míg a közös hadsereg részéről Freyberger Miksa és a honvédség részéről Milodánovics Simon őrnagyok voltak jelen. A bizottságnak még tagjai voltak Dr. Lengyel József m. főorvos, Szabady Tivadar főszolgabíró, Dr. Anka Aurél cs. és kir. ezredorvos, Dr. Papp honvéd ezredorvos, Schott Nándor közös és Csanády Lajos honvéd főhadnagyok. A három korosztályból összesen 519 egyén állott elő. Ebből bevétellett 235 egyén, kik közül 135 a közösökhöz, 36 a honvédséghez osztott be, míg a fennmaradó 44-et a póttartalékba helyezték. Székelykeresztúron a sorozás e hó 7-ikén veszi kezdetét.

A székelykeresztúri áll. tanítóképző-intézet I. ső osztályába az 1904—1905. iskolai évre felvesznek oly épített, épszervezetű, egészséges ifjakat, akik 14-ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és a gymnasium, vagy a reáliskola, vagy a polgári iskola legalább 4 alsó osztályát, vagy a felső népiskolát jó sikerrel végezték, vagy a jelen év június hó végéig elvégzik. A felveendő 26 ifju közül 20, jó iskolai bizonyítvány és kellőleg igazolt szégyenség alapján, a következő állami segélyben fog részesülni: havonként 13—16 korona pénzsegély, fehérmű mosatás, bentlakás és betegség esetében gyógykezelés. A pénzsegély a tanuláshoz és magaviselethez képest már a második éven kezdve 20 koronáig emelkedhetik havonként. A bentlakók ingyen lakást, fűtést és világítást is élveznek. A felvételért sajátkezűleg irt és 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodások a tanítóképző intézet igazgató-tanácsához czimezve jelen év május 31-ig Ujvári Mihály igazgatóhoz küldendők be. A folyamodás a következő és szabály szerint felbélyegzett okmányokkal szerezendő fel: 1. Iskolai bizonyítvány az 1902—1903. iskolai évről. 2. Születési bizonyítvány. 3. Tiszti orvosi bizonyítvány. A tiszti orvosi bizonyítványnak részletesen kell tanuskodnia arról, hogy a folyamodó növendék teljesen egészséges, ép szervezettel bír. 4. Ujraoltási bizonyítvány. 5. Hiteles községi vagy szégyenségi bizonyítvány. 6. Hiteles családi kimutatás (lelkési hivatal vagy községi előjáróságól), melyben kimutatandó a családtagok száma névszerint, azoknak egyenkint az életkora s az, hogy közülök hány van a családfő közvetlen gondozása alatt és hány van távol a szülői háztól s a távollevő mily mértékű neveltetési költséggel terheli meg a családfenntartót? A felsőbb (II, III, és IV.) osztályokban az ösztöndíjas helyek felebbvitel útján mind be vannak töltve. A II, III. és IV. osztályba idegen hiába folyamodik. Minden folyamodó mellékeljen a kérvényéhez egy helyesen megczimzett levélborítékot is, hogy a nagy szünetidőben a felvételi értesítést, esetleg az okmányait biztosan megkaphassa.

A Polgári Önképző és Segélyező-egylet folyó hó 10-én d. u. 2 órakor az egylet nagy termében tartja évi rendes közgyűlését, melyre az érdekelteket ez uton is meghívja. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Az 1903. évi zárszámadások megvizsgálása, és az erről felvett jegyzőkönyvek felolvasása. 4. Az 1904. évi költségvetési előirányzat bemutatása. 5. Tisztviselők és valamennyi tagok lemondása és azok újra választása. 6. Indítványok.

Képviselőtestületi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete Szakáts Zoltán polgármester elnöke mellett 28-ikán, hétfőn, rövid két és fél óras gyűlést tartott, a tagok élénk érdeklődése mellett. A polgármesteri jelentéshez — melyet másik helyen ismertetünk — Hlatky Miklós szolt hozzá, aki a Szentimre-utca újrakövezését sürgette meg. Ugy a jelentést, mint a polgármester azon választát, mely szerint az utca újrakövezése az idej közevesi tervbe fel van véve, tudomásul vették. A közgyűlés, a miniszternek azon reudefelére vonatkozólag, mely szerint a közkörházzal szembe lévő vásártér befásítását, vagy másképpen való értékesítését követeli, — elhatározta, hogy azt □ ölenként 20. korona átlagos árban építési célokra eladja, és a tanács a részletes parcellázási tervet mutassa be. Az új városrész ügyében tett azon miniszteri megsemmisítő végzésre, melyben a módosított terveket nem hagyta jóvá, — utasították a polgármestert, hogy a legközelebbi gyűlésre a városrész felépítésére vonatkozó javaslatot terjesszen elő. E tárgynál Gyertyánffy Gábor a lejtmezőre újra megsürgette. A tárgysorozat következő pontját a belügyminiszternek azon leirata képezte, melyben a képviselőtestületnek a dr. Gyarmathy Dezső volt polgármester idejéből fennmaradt jóváhagyás nélküli kölcsön időközi kamat megtérítésének elengedését megsemmisíti. A közgyűlés ezzel egyidejűleg tárgyalta Gyarmathy Dezsőnek az 1400 kort kitevő összegnek részletekben való visszafizetése iránt beadott kérelmet és úgy határozott, hogy az négy részben jövő év október közepéig fizettesék meg. A vármegyei szegényház ügyében a tanács azon javaslatát, mely szerint, a közgyűlés ingyen telek adása iránti határozata tartassék függőben, mivel a megyei szegény-alap nagy része a csődbejutott pénztárnál elveszett, s az most alig 50 ezer kort tesz ki, míg a város szegény alapja 20 koronát is meghalad, s így az egy olyan épületnek létesítése, melybe az összes megyebeli szegények elhelyezést nyerjenek, kivihetetlen — elfogadták. Az uszoda terve és költségvetése felülvizsgálására kiküldött bizottság azon javaslatát, hogy a tervezett 10 méter széles és 20 méter hosszú uszoda a sétátéren, a korcsolyapálya fölött, amint tervezve volt, építtessék fel, a közgyűlés nagy többsége elfogadta. Az uszoda praktikus volta mellett Soó Gáspár, Hlatky Miklós és Tamás Albert érveltek, míg Gyertyánffy Gábor és

Koncs Ármán ellene szólaltak föl. Az uszoda mintegy 6 ezer koronába fog kerülni és az építéséhez még a tavaszon hozzá kezdenek, mivel egész biztosra vesszük, hogy azt a törvényhatósági bizottság, — melyhez e határozatot, mivel az a város haladását czélozza, biztosan megfelelőbbek — jóváhagyja. A módosításra előterjesztett vágóhídi szabályrendeletet elfogadták. E szerint a vágtási biztos díját megállapították, valamint a nagy marha után 2 korona, borjú, disznó után 1 kor. 50 fill., bárány után 20 fill., kecske, juh után 60 fill. vágtási díj lesz fizetendő. A szücs ipartársulat azon kérését, hogy a város a vágóhídnál új baránykolt építtessen, levették napirendről és elintézését az összre halasztották. A *A Király-utcának a Bethlen-utczával való összeköttetését* elvben elhatározták és utasították a tanácsot, hogy a két telek tulajdonossal: dr. Soó Rezsóval és a Ref. egyházzal a telkek kisajátítása végett a tárgyalásokat kezdje meg. E telkek megvásárlását, a mint azt a polgármester egy felszólalásra kijelentette, a kórházzal szemben levő és eladásra szánt telkek árából fogják eszközölni. Egy városi kertésznek oly módon való alkalmazását, hogy az a városnak tendő munkálatai fejében, a város tulajdonát képező és jelenleg 320 kor. jövedelmet hajtó műkertet kapja, elfogadták. Utasították a tanácsot, hogy a *Szent-Ferenczrendi sárda* ürszékének áthelyezésével felmerült költségekre 2 ezer koronát fizessen ki. Lázár József elhunyt közs. isk. igazgató temetési költségére 223 koronát kiutaltak. Az 1902. év végéig felhajtatlanná vált pótdókat, a névsor felolvasása után, törölték. A helybeli unitár egyházközségnek templomépítési segély iránt beadott kérésének, miután e czélra a város korábban már 800 kort adományozott, nem tettek eleget. Sándor Mózes kir. tanácsos és társainak azon kérését, mely szerint az *Atilla-utca a Bethlen-utczával összeköttessék*, fedezet hiányában, elutasították. Az *iskolások előterjesztésére*, Gyerkes Mihály tanítónak az 5-ik oszt. tanításáért 200 kor. jutalmat szavaztak meg. Végül egy pár lényegtelen és szabadságolási ügy elintézése után, a póttárgy-sorozatban levő ügyekre tértek át, melynek rendén utasították a tanácsot, hogy a *közbírtokosságtól felvett kölcsönből* tőkésítés végett leteendő 40 ezer koronát helyezze el. A tanács javaslatára, mely szerint az esetleg már jövő évben itt tartandó hadgyakorlatok legénységeinek részben való elhelyezése, de meg a mostani baráka elégtelen volta következtében, a meglévő mellett egy új katonai baráka építtessék, — utasították a tanácsot, hogy annak tervét és költségvetését, ugyszintén egy, a barompiacz téren építendő *marhatulajdon átíró helyiség* tervét és költségvetését, terjessze elő. Ezzel a gyűlés véget ért.

Az evang. reform. templomban a husvéti istentisztelet a következő sorrendben tartatnak meg: husvét első és második napján d. e. 10 órakor egyházi beszédet tart *Vajda Ferencz* lelkész; harmad napján d. e. 10 órakor egyházi beszédet tart *Kónya Kálmán* ref. vallásánár. A délutáni istentiszteleteket 3/3 órakor *Demes Ferencz* segéd-lelkész tartja.

Halálozás. Szomoruan vettük a hírt, hogy néhai *Héya* Endre, volt főreáliskolai igazgató fia, *Héya* Endre nyugalmazott vasuti mérnök folyó hó 1-én, életének 39-ik évében Kolozsváron meghalt. Az elköltözöttet szerető édes anyja özv. *Héya* Endréné, szül. *Bersenczei* Vilma, neje *Frank* Adél és leánya *Mariska* siratják. A megboldogult hült tetemét ide Székelyudvarhelyre szállítják s f. hó 4-ikén d. u. 3 órakor a vasuti állomástól fogják a róm. kath. temető kertben a családi sírboltban elhelyezni.

Unitárius istentisztelet. A helybeli unitáriusok husvét ünnepi istentisztelete a vármegyeház disztermében április 4-ikén d. e. 11 órakor kezdődőleg tartatik, mely alkalommal urvacora osztás is lesz.

A róm. kath. templom belső javítás és díszítésére adakoztak: *Kádár* József Csikmindszent 7 kor; az ígértben jegyzetektől befizettek: *Soó* Gáspár igazgató 100 k, *Bartos* Dénes plebános Parajd 100 k, *Tályán* Miklós Mosdos 20 k, *Tályán* Imre fancesal 25 k, *Szebeni* Antal 30 k, *Kovács* Dénes mécsáros 10 k, *Cserei* József 5 k, *Szánthó* János 2 k, *Janó* Ferencz 4 k, *Székely* József k. törv. bíró 10 k, *Tamási* Péter 8 k, *Diemár* Károly 5 k, *Szabó* Gábor 5 k, *Szabó* István k. alügyész 20 k, *Spaller* József 4 k, *Burnáz* Mariska 4 k, *Lukácsffy* Kristóf 6 k, *Bálint* György 25 k. Összesen 390 k. 1903. decz. 31. tőkésített betéti kamat 22-13 k. I—IX. közlemény szerinti összeg 1740 k. 70 f. Összesen 2152 k. 83 fillér. Fogadják a nemesszívű adakozók ez uton is hálás köszönetüket. *Jung-Oseke* Lajos apát-plebános. *Paschek* Viktor pénztárnok.

Az udvarhelymegyei tanító urak figyelmébe. A következő sorok közlésére kértek fel: *Dr. Gööz* József budapesti igazgató f. hó 20-án d. e. 10 órakor fogja az ő egyesítő új tanítási módját (hangutánzó olvasás- és írástanítás) a *székelykereszturi állami tanítóképző-intézet* ifjúsága előtt ismertetni, mely alkalommal az érdeklődő szakemberek is jelen lehetnek. Székelykeresztur, 1904. ápr. 1-én. *Ujvári* Mihály, igazgató.

Jótekonyczélú estély. A segesvári ev. ref. egyházközség folyó hó 4-én, a „Csillag” vendéglő nagy termében jótekonyczélú társasestélyt rendez. Az estély műsora: 1. Trio. Hummeltől. Előadják: *Mätz* Vilma, *Borger*, *Stenzl* és *Teusch*. 2. Felolvasás. *Tarja Solymossy* Endre székelyudvarhelyi gimn. tanár. 3. Kurucz dalok. Énekli: *Benedek* Jolán, zongorán kíséri *Sibelnagel* Viktor. 4. Zongorasóló. Előadja *Mätz* Vilma. 5. Szavalat. Tartja: *Bihari* István. 6. Duett, két hegedű zongorakísérettel. Előadják: *Stenzl* és *Teusch*, zongorán kíséri *Mätz* Vilma.

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! A közművelődés oltarán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárósága a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtazza: *Geréb* Zsigmond 54. sz. gy. ivén: *Geréb* Zsigmond 4 kor. *Geréb* Margit, *Kozma* Miklós 1—1 kor. Együtt 6 kor. *Deák* Miklós lelkész 70. sz. gy. ivén: *Szentmihályi* unitárius anyaegyházközség 58 kor. *Kobátfalvi* leányegyház 14 kor. *Alsóbenczédi* leányegyház 14 kor. *Felsőbenczédi* leányegyház 7 kor. *Kobátfalvi* Önképzőkör 7 kor. *Benczédi* Önképzőkör 7 kor. A *Szentmihályi* anya- és hozzátartozó leányegyházközség ifjúsága által rendezett bál jövedelme 42 kor. 60 fill. Együtt 149-62 k. Gyűjtő iv nélkül *Raffaj* Domokos *Uj-Székelyről* 25 kor. A 369. sz. gy. ivén: *Háromszéki* tak-pénztár részvénytársaság 10 kor. *Mátyás* Jánosné sz. *Zoltán* Vilma gyűjtése folytan adakoztak *Muzsnában*: *Mátyás* Jánosné, *Schaffent* Frigyes, *Abrahám* Elek, *Szathmári* Lajos 1—1 kor. *Begyűlt* termények arából 7 kor. 84 fill. Együtt 11 kor. 84 fill. *Füzi* Katinka 425. sz. gy. ivén: *Jarony*, *Füzi* Katinka, *N. N. N. N.* 1—1 kor. Együtt 4 kor. *Kovács* Imre lelkész gy. ivén: *Kissolymsi* unitárius egyházközség 20 kor. *Kovács* Imre 5 kor. *Dankuly* Mózes, *Derzi* Gábor, *Marton* Lajos 1—1 kor. *Banm* *Mátyás* 60 fill. *Sándor* Lajos, *Rákosi* Béla, *Szentgyörgyi* Mihály 40—40 fill. *N. N.* 20 fill. Együtt 30 kor. Az 1—XXXV. közlemény összege 5743 kor. 59 fill. E közlemény összege 236 kor. 46 fill. Összesen 5980 kor. 05 fill.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya ápril. hó 8-án d. e. 9 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart, amelyre a választmány tagjait az elnökség ez uton is meghívja. Tárgysorozat: 1. A székelyföldi akciókat illető megbeszélések, *Balogh* Vilmos miniszteri tanácsos, székelyföldi miniszteri megbízott ur részvételével. 2. Folyó ügyek.

Az adóhátrálékok behajtása. Tegnap jelent meg a pénzügyminiszternek a pénzügyigazgatóságához intézett rendelete, az ex-lex alatt összegyűlt adóhátrálékok behajtása ügyében. A rendelet szerint a fizetéképtelen adóhátrálékosoknak, ha ezért folyamodnak, részletfizetési kedvezményt adnak, vagy ha e kérelmüket az adóhivatalnál szóval előadják. A részletfizetés legfőleg 17 hónapig tarthat, azaz legkésőbb 1905. szeptember végére minden adóhátrálékot le kell törleszteni. Részletfizetést csak annak engednek, akinek egy évi adótartozása az ötszáz koronát meg nem haladja. Az 1903. május hónap elseje előtti adótartozást rövid zárás határidő alatt egy összegben le kell fizetnie. Aki részletfizetési kedvezményt kap, e kedvezményt azonnal elveszti, amint egy részlet befizetését elmulasztja. A pénzügyigazgatóság, vagy az adóhivatal megkövetelheti, hogy a részletfizetési kedvezményt kérő fél hatósági bizonyítvánnyal igazolja fizetéképtelenségét, valamint azt is, hogy az államkövetelése náluk nem forog veszedelemben. Ha az adóhátrálékos részletfizetési kedvezményt kap is, azért a biztosítási végrehajtást elrendelik ellene. A miniszter inti a pénzügyigazgatóságokat, hogy e rendelet végrehajtásakor úgy az adózók, mint az államkincstár érdekeire kiváló gondot fordítsanak.

A huszkoronán aluli számlák bélyegmentessége. A kereskedői és iparos köröknek régi kívánságuk, hogy a huszkorona értéken aluli árukról szóló számlákat bélyegmentesen állíthassák ki. Ez a kívánság jogos és méltányos és megvalósítása az államkincstárnak sem okozna számbavehető kárt. Az ilyen számlákat ugyanis legtöbbször készpénzfizetés esetében a bevásárló megbízott, cseléd stb. ellenőrizhetése széljából állítják ki. Már pedig kétségtelen, hogy a számlabélyegnek csak akkor van értelme, ha a számla hitelre való vásárlás esetén a később megfizetett összeg nyugtatóványozására szolgál. De készpénzfizetés esetén, midőn nyugtatóványra szükség nincs, bélyegről sem lehet szó. Méltányos tehát, hogy az ily alkalmakból kiállított számlák, melyek természetük-nél fogva husz koronánál magasabb összegről alig szólhatnak, a felbélyegzés kötelezettsége alól felmentessenek, annál is inkább, mert az államkincstár sem károsodnék, hiszen minden szigorú ellenőrzés dacára a bélyegkötelezettséget ma is kijátszik. Több

kereskedelmi kamara felterjesztésben megkérte ezért a kereskedelmi minisztert, hogy a husz koronánál kevesebb összegről szóló számláknak bélyegmentes kiállítását engedje meg. A miniszter kilátásban helyezte, hogy az illetékszabályok tervbe vett módosításánál meg fogja fontolni a kívánságot.

Rossz napok. Az adófizető polgárok a pár hónapig uralkodott exlexre való tekintetből sem az idén, sem a múlt évről maradt hátralékos adót nem fizették, amivel azután nem kis jókedvet szereztek maguknak, mert ez a nemfizetés még tüntetés-számba is ment s holmi hazafiságról akart bizonyosság lenni. Az exlex persze véget ért s az állam, amely kénytelen volt meghuzni magát, újból érvényesülni kezd, még pedig annál is inkább, mert pénztárainak tartalma erősen megcsökkent. Az pedig, hogy az állam a sarkára áll, igen sok rossz napot fog okozni azoknak az adófizető polgároknak, akik az obstrukció tartama alatt a „nem fizetünk párt”-hoz tartoztak, mert hát az adó behajtása szigorúsággal fog megtörténni, amilyen szigorúságra, szeretik úgy mondani, még a legöregebb adófizető, illetőleg nem fizető polgárok sem emlékeznek. Az intések utolsó része is szétmegy a közelebbi napokban, hogy a rákövetkező nyolcz nap eltelte után a végrehajtások minden vonalon megkezdődjenek. Az alatt, hogy az adóbehajtás szigoruan fog történni, azt értjük, hogy a szokásos kibuvóknak nem igen lesz helyük. A szegény végrehajtott polgár a licitáció előtt hiába megy halasztást kérni, ha csak azt korábban elfelejtette megtenni irásban. Az államnak sürgősen kell az összeg, amireh jussa van s amihez a gyászos emléktűvé váló obstrukció miatt nem juthatott. És mert kell a pénz, hát a miniszter ur kiadta a maga utasítását, aminek végeredménye alighanem a tömeges árverés lesz, annak bizonyosságául, hogy az obstrukciónak s az exlesznek nem épen muszáj örülni. Az természetesen egészen más kérdés, hogy a nagy összegre rugó adóhátrálékokat mily gyorsasággal lesz képes az állam behajtani, mert elvégre a legbuzgóbb adóvégrehajtó is csak ember s nem képes három helyett dolgozni. Arról, hogy a végrehajtók számát megszorítsák, mit sem hallottunk s tamások vagyunk abban, hogy ezt a létszámot emelni fogják, mert hát a pénzügyminiszter nem volt oly óvatos, s tartalékos végrehajtókról nem gondoskodott, ami azonban épen nem zárja ki azt, hogy az adófizető polgároknak a jósoft rossz napok be ne következzenek, nagy dicsőségre az obstruálóknak.

Ritka alkalom az ügyesség oly csodáját láthatni mint a melyet ma és holnap azaz vasárnap és hétfőn láthatunk a Hungária éttermében. *Brown* Charles, bajor udvari büvész, aki az ország minden nagyobb városában már bemutatta művészetét és a hol megfordult, mindenütt a legjobb nevet hagyta maga után, produkálja ott művészetét. *Brown* urnak remek produkciói iránt már most is óriási az érdeklődés, úgy, hogy a ki a szabad bemenet mellett rendezett előadásban gyönyörködni akar — az idejekorán jelenjen meg a Hungária éttermében. Kezdeté este 8 órakor.

Mézevők a czime anuak a nagy színes képnek, melyet az „Uj-Idők” előfizetőinek husvétii ajándéku küld. *Csók* István festette. Témája egy tolnamegyei kedves, vonzó népszokás, maga a reprodukciója pedig a lehető legtökéletesebb és művészi szabadszű avatja a pompás műlapot. Az Uj-Idők tartalma hétről-hétre változatosabb, gazdagabb. *Herczeg* *Ferencz* nek most folyó „A honszerző” című regénye széles körben kelt általános érdeklődést, a kiváló szerzőnek, egyik legérdekesebb munkája. Állandóan két regény folyik a lapban, a 2—3 elbeszélés, társadalmi czikk, a *Horkayné*, a sok-sok kép mind-mind indokoltá teszik azt a nagy népszerűséget, melyet az Uj-Idők élvez. Mutatványszámot bárkinek, aki kér ingyen és bérmentve küld az Uj-Idők kiadóhivatala Budapest, *Andrássy*-ut 10. szám, ahol negyedévi 4 koronával elő lehet fizetni.

Mikszáth a Magyar Könyvtárban. A „nagy palóc”, mint *Mikszáth* *Kálmán* írói körökben hívti szokták, mind több és több munkájával foglal tért a „Magyar Könyvtár” füzetei között, öröme magának a szerzőnek is, aki rendkívül szivesen gazdagítja ezt a kitünő vállalatot, és még nagyobb öröme az egész magyar közönségnek, mely így a lehető legolcsóbb áron jut kedvencz írója legkiválóbb műveihez. „Besztercze ostroma,” ez a jótörténete egy XIX. századbeli magyar *Don Quijotek* nak, mely a drágább kiadásban is nagyon kelendő, most, hogy a „Magyar Könyvtár” négy füzetében, összesen 1 korona 20 filléért kapható, bizonyval egyikévé fog válni a legelterjedtebb magyar regényeknek. Ezzel a munkával a *Lampel-Wodianer* czég e nagyszabású gyűjteményes vállalata már a 376. számig érkezett el. teljes lajstromát szivesen küldi meg a kiadóhivatal (Budapest, *Andrássy*-ut 21.) vagy bármely hazai könyvkereskedés.

A census kérdéséről tekintettel az erdélyi részekre *Sebess* *Dénes* orsz. képviselő, lapunk kiváló munkatársa, egy röpiratot adott ki. Tárgyalja benne a most érvényben álló census hatásait, különösen a románságra való tekintettel. Arra a conclusiora jut, hogy a földbirtok census leszállítása csak úgy nem lenne veszedelmes, ha a leszállított census a magyar írás és olvasás tudásához lenne kötve, ellenkező esetben a magyarság saját érdekei ellen törne az államintézményekben. Az Erdélyben érvényben levő ugynevezett füst utáni választói rendszer kibővitendő, de szintén a fenti korlátolással.

Kakas Márton. Pompás képek, vidám apróságok tarkítják a Kakas Márton legújabb számát is. A címkép, amelyet Bér Dezső rajzolt, a sorozásról állít elénk egy mulatságos jelenetet, míg a hátsó színes rajzzal Jeney Jenő gunyolja ki elmésen azokat, akik fölültek az automobil csalóknak. A lap belső oldalaira Linek Lajos, Éder Gyula, Ház Miklós és Kürthy György rajzolt vidám témájú szép képeket. A szöveg is aktuális és ötletes. A Kakas Márton előfizetési ára negyedévre három korona. Egyes szám 30 fillér, kapható minden újságelárusítónál.

Közgazdaság.

Szövetkezeti központok a Székelyföldön. A székelyföldi miniszteri kirendeltség és az Országos Központi Hitelszövetkezet ez ideig 56 gazdasági terméket értékesítő szövetkezetet alakított a Székelyföldön. A tapasztalatok azonban azt mutatták, hogy ha minden egyes községi szövetkezet külön-külön küldi fel értékesítendő készleteit a távolos piacokra, e kicsinyben való szállításnál a rendkívül nagy távolság súlyos tarifája lehetetlené teszi az elérni óhajtott kedvezőbb értékesítést. Egyrészt ezért, másrészt azért is, hogy a külön-külön működő községi szövetkezetek csoportonként egységes vezetés alá vonassanak, a székelyföldi miniszteri kirendeltség javaslatot tett Tallián Béla földmívelésügyi miniszternek, hogy a községi szövetkezetek terményeinek összegyűjtésére és tömegértékesítésére vármegyénként szerveztesen értékesítő központokat. Ebben a tárgyban a földmívelési minisztériumban értekezlet is volt, *Makfalvy Géza* államtitkár elnöklése alatt és a melyen a székely akció vezetői is résztvettek. Abban állapotott meg az értekezlet, hogy az értékesítő központok szervezésére fogadtassék el a Magyar Gazdák Vásárcsarnok-ellátó Szövetkezetének az az ajánlata, mely szerint e szövetkezet a székelyföldi kirendeltség ellenőrzése mellett egyelőre *Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Sepsiszentgyörgyön* értékesítő központokat fog felállítani, a mely központok vezetői nem csak beváltják és összegyűjtik a körükbe eső szövetkezetek terménykészleteit, hanem egyuttal megfelelő irányítással is ellátják és vezetik az egyes községi szövetkezeteket és e központoktól fog kiágazni a Székelyföld gazdasági termékeket értékesítő szövetkezeti hálózata.

Táviratok.

Budapest, április 2.
(Erk. d. u. 3 ó.)

A miniszterelnök husvétja.

Gesztről jelentik: Gróf Tisza István miniszterelnök a husvétii szünidő daczára a nap nagy részét titkára társaságában, kormányügyek elintézésével tölti. A postán halom számra érkeznek az elintézendő akták; viszont az elintézet aktákat azonnal visszaküldik Budapestre. A nap többi részét a miniszterelnök birtoka gazdasági ügyeinek szenteli és így nagyon kevés időt tölthet családjá körében.

Eddigi megállapodások szerint Gróf Tisza István e hó 10-én tér vissza Budapestre.

Münnich kitüntetése.

A holnapi hivatalos lap a következő királyi adományozást hozza:

„Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Dr. Járászvolgyi Münnich Aurél országgyűlési képviselőnek, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, Lipót-rendem közép keresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1904. márczius 22-én

FERENCZ JÓZSEF.

Gróf Khuen-Héderváry.

A czeglédi hölgyek Kossuthnak.

A czeglédi hölgyek a betegen fekvő Kossuth Ferenczet a husvétii ünnepek alkalmából virággal telerakott gyönyörű virágállvánnyal lepték meg. A szép ajándékhoz levelet mellékeltek, melyben kívánják, hogy mielőbb egészségben láthassák viszont.

Lefoglalt ujság.

A budapesti „Népszava“ című szociáldemokrata ujságot, az éjjel a rendőrség, az ügyészség ellen írott cikke miatt lefoglalta.

A japán-orosz háborúból.

Pétervárról jelentik: Az egyesült orosz hajóraj elhagyta a Portarturi kikötőt, hogy a környéken szemlét tegyen. Nem messze a kikötőtől egy kínaiakat szállító japán hajót pillantottak meg. Az oroszok két lövést tettek, mire a japán gőzös megállott. Az oroszok a gőzösről levő tizenegy kínait és tíz japánt foglyul ejtették, a gőzöst pedig elsüllyesztették.

Szerkesztői üzenetek.

B. L. K.-V.-hely. Köszönjük E számunkra későn érkezett, s így a következőben adjuk.
K. M. H. Közölnöketlen.
Dr. B.-st. Levélben küldjük a kért felvilágosítást és az óhajtott cikket, ime mai számunkban adjuk.

Nyilttér.*

VIGYÁZAT!

— Hol vásároljuk a legjobb és legizletesebb süteményeket?

— **Prexl Tivadar** ujonnan berendezett sütődjében Sz.-udvarhelyt, Petőfi utca (Szombatfalvi-u.) hol is mindennap friss fehér süteményeket, u. m.: többféle fajta kenyeret és rozsköményes kenyeret, valamint kétszersültet, mákos kalácsot stb. lehet kapni. Ugyanott kegyersütemények és sütemények, kalácsok rendelésre való készítése is elvállaltatik és mindennap d. e. 10 órakor a n. é. közönségnek teljes megelégedésére kiszolgáltatatik.

Kérem egy próbavásárt tenni, hogy süteményeim izletességéről meggyőződést szerezzen.

Teljes tisztelettel

Prexl Tivadar, sütő.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Telefon szám: 14.

Sz. 4316—1904.

tlkvi.

Árverési hirdményi kivonat.

A székelykereszturi kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a marosvásárhelyi koronás takarékszövetkezet végrehajthatónak, Birton István és társa végrehajtást szenvedők elleni 1400 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykereszturi kir. járásbírósa) területén levő a csöbi 55 sz. telekjegyzőkönyvben foglalt 94, 95, 171, 191, 264, 269, 364/a, 513, 553, 554, 558, 555, 564, 587, 629, 678, 772, 792, 793, 796, 880, 893, 894, 1073, 1180, 1181, 1256, 1350, 1370, 1387, 1390, 1539 hrszámú ingatlanoknak egy tömegben 1197 kor., a csöbi 79 számú telekjegyzőkönyvben 262, 301, 333, 334, 981, 982, 991, 992, 1262, 1381, 1382, 1384, 1495, 565, 1257, 1193/2, 1193/3, 5564, 5574 helyrajzi számú ingatlanok egy tömegben 428 kor. megállapított kiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi április hó 7-ik napján d. e. 9 órakor az Csöb község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi

LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én, 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósa, mint tlkvi hatóság.

Székelykeresztur, 1904. február hó 23.

Veress, kir. albiró.

Női- és gyermekkalapok színházi- és gyermekfőkötők

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szives tudomására, hogy a budapesti női ipariszkolát elvégezve, — **Székelyudvarhelyen,** Vár-utca 1 szám alatt (Becsek nyomda mellett) egy

masamod üzletet

nyitottam, a hol női- és gyermekkalapok díszítését, ugyancsak színházi és gyermek főkötők készítését jutányos árral és izléses kivitelben elvállalom. Tisztelettel

NAGY RÓZA.

Kész butorraktár

Feltűnő olcsó és
♦♦ jó kivitelű ♦♦

BUTOROK

☞ kaphatók ☞
nagyválasztékban

WEISS ÁRMIN butorraktárában

Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 12. sz.

Fajtyuk Keltő-tojás!

Xendermagos plimut, fekete langsan, világos brahma, sárga orpington és fogolyszínű olasz fajtyukok keltőtojásai 12 darab 10 korona. ! !

Rázásmentesítő patens-csomagolás ingyen, a pénznek előre való beküldése esetén bérmentve. Fajtisztaságért jótállás; a terméketlen tojások kicseréltetnek. Előjegyzések elfogadtatnak. — Szállítás február elsőtől kezdődik

KONKOLYI ISVÁN

mérnök, fajbaromfi tenyészdéje
Krompach-vasgyár, (Szepes m.)

Gyár: NYERGES-UIFALU (Esztergom m.)

„ VÖCKLABRUCK (Felső-Ausztria.)

ETERNIT-PALA ASBEST-CEMENT

HATSCHEK LAJOS szab.

☞ Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedanyag. ☞
Eternit művek HATSCHEK LAJOS, Budapest, VI., Andrási-ut 33.

Kérjen ismertetést.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsi rakomány.

Sürgőnczim: Eternit, Budapest.

Telefon 12—92.

Adler L. Jakab és Testvére

Bankbetéti Társaság

BRASSO

Befizetett tőke: 800,000 korona.
Betéti társ: Pesti Magyar Kereskedelmi bank Budapest.

ÜZLETKÖRE:

Váltók leszámítása legelőnyösebb kamattal és kamattal mellet.
Takarék-betétek átvétele előnyös kamatozásra. Felmondás nincs!
Értékpapírok vétel és eladása napi árfolyamon.
Tőzsdei megbízások a budapesti vagy külföldi tőzsdéken a legelőnyösebben és legpontosabban teljesítettek. Felvilágosítást díjtalanul adunk.
Sorsjegyek eladása legelőnyösebb feltételek mellett
Kihuzott sorsjegyek és egyéb kisorsolt értékpapírok legelőnyösebb elszámolása (esedékesség előtt is!)**Szelvények** díjmentes beváltása.
Külföldi pénznemek vétel a legmagasabb áron, eladása legelőnyösebben.
Utalványok és hitellevelek kibocsátása valameny-nyi európai és tengerentúli piaozra.
Előlegek adása értékpapírokra, az árfolyamhoz viszonyítva. Mérsékelt kamat.
Jgérvények eladása minden huzáshoz.
Biztosítások átvétele értékpapírok kisorsolásából eredő árfolyamvesztés ellen.
Osztálysorsjegyek eladása eredeti árak mellett.

INGYEN

kapja márczius hóban bárki a Gajári Ödön szerkesztésével megjelenő

„Az Ujság”

független politikai napilapot, a ki már most, ha csak egy hónapra is, beküldi az előfizetési összeget április hó 1-től számítva, azzal a kötelezettséggel, hogy májusban és júniusban is járattja a lapot.

AZ UJSÁG husvétii aiándékát a gyönyörűen illusztrált „Az én kortársaim” című Mikszáth-Albumot, minden fél éves előfizető megkapja, szintugy minden előfizető, ki negyedévre fizet elő, de kötelezi magát a következő negyedévre is az előfizetési összeget beküldeni vagy a ki havonként fizet elő, de kötelezi magát havonként AZ UJSÁG-ra legalább fél évig előfizetni. AZ UJSÁG főmunkatársai: Hercegy Ferencz, Kozma Andor, Kóhor Tamás, Mikszáth Kálmán és Kenedi Géza. ❖❖❖❖

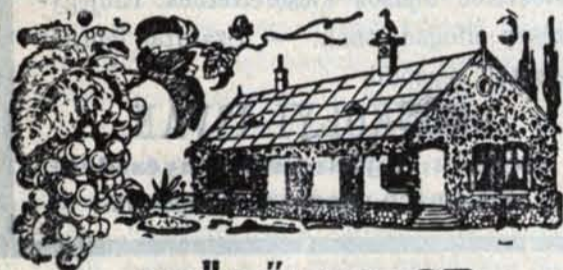
Előfizetési ára:

1 hóra 2 korona 40 fillér, 1/4 évre 7 korona.

Megrendelő cím:

„AZ UJSÁG” kiadóhivatala
Budapest, Kerepesi-ut 54.

Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal, de sokkal czélszerűbb az előfizetési összeget már most, ha csak egy hónapra is április 1-től a kiadóhivatalhoz beküldeni, mert ebben az esetben a fentiek szerint amugy is egész hónapon át, márcziusban ingyen küldi a kiadóhivatal a lapot.

SZŐLŐLUGAST

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha meg nő is, termést nem hoz, azért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskotály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek, stb. a legremekbbs disze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem. A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomata katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. — Cím:

Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

A Kőbányai Első Magyar Részvény Sörfőzde főraktára

Ajánlja

a legjobb minőségű kőbányai söröket, u. m. Márcziusi Udvari alá Pilzeni és kétszeres Márcziusi 1/2 és 1/4 hektoliteres hordókban, ugyszintén naponkint frissen és tisztán töltött palaczkokban előnyös ár s pontos kiszolgálás mellett

Üzletünkben kapható naponta friss töltésű, jégbe hűtött: 1 palaczk Márcziusi sör 36 fill., 1 palaczk Malata sör 40 fillér a hához szállítva.

A palaczkokat darabonként 20 fillér letét mellett kölesönadjuk. — A n. é. közönség szives megrendeléseit várva, maradunk kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor

Első Magyar Részvény Sörfőzde főraktára.

Kőbányai sör!

Egy

jó családból való és 4 gimnáziumot végzett fiatal ember kedvező feltételek mellett tanulónak azonnal felvétetik

Haab és Heitz fűszerüzletében

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul

kedvez főárudánkknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrebecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben

a legnagyobb nyeresémet és pedig:

a 605,000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,

a 100 000 kor. főny. a 74366. sz. sorsj-re	a 80.000 kor. főny. a 83061. sz. sorsj-re
a 100 000 " " az 52528 " " "	a 70.000 " " a 81161. " " "
a 100.000 " " a 94780. " " "	a 70.000 " " a 5498. " " "
a 90.000 " " a 109780. " " "	a 60.000 " " a 51613. " " "
a 90.000 " " a 83610. " " "	a 60.000 " " a 76347. " " "
a 90.000 " " a 92787. " " "	a 50.000 " " a 4036. " " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyeresémet.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb sorsjátékában vegyen részt. A most következő magy. kir. szabadalmazott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény

jut és összesen egy hatalmas összeget

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresemény 400.000,

1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à

80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,

1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,

8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen 55.000 nyeresemény és jutalom 14,459.000

korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszertű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt — .75 kor. 1.50, 1/4 frt 1.50 kor. 3. —, 1/2 frt 3 — k. 6 —, 1/1 frt 6. — k. 12. —

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. é. április hó 17-ig

bizalommal hozzánk küldeni

TÖRÖK A. és TSA.

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fők Váci-körút 4/a. II. fők: Múzeum-körút 11/a. III. fők: Erzsébet-körút 54/a.

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa bankháza Budapest.

Kérek részemre I oszt. m kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszerttel együtt küldeni. Az összeget korona összegben { utánvételezni kérem postautalványon küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekben) } A nem tetsző törörendő.

Pontos cím: